

Arviointikertomus vuodelta 2023

Tarkastuslautakunta
15.5.2024

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Sisällys

Arviointikertomus vuodelta 2023	1
1.Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan alkusanat	3
2.Tarkastuslautakunta	4
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
2.2.Tarkastuslautakunnan kokoonpano	4
2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	5
3.Tilintarkastaja	6
4. Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely ja siitä johdetut toimenpiteet.....	7
5. Varsinais-Suomen liiton visio, missio sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	8
5.1. Varsinais-Suomen liiton visio ja missio	8
5.2. Kuntayhtymän talouden kehitys ja talousarvion toteutuminen	8
5.3. Kuntayhtymän toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
6. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta sekä arvio epävarmuustekijöistä.....	25
7. Arviointikertomuksen yhteenveto	26
.....	27

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan alkusanat

Vuosi 2023 oli Venäjän hyökkäyssodan takia edelleen poikkeusvuosi, vaikkakin Suomessa ja Varsinais-Suomessa saatiin jo elää pandemioiden jälkeen normaalimpaa elämää. Liiton arjessa se näkyi mm. tehokkaana tavoitteiden täyttymisenä eri hallinonaloilla ja matkapäivien lisääntymisenä.

Varsinais-Suomen liiton taloustilanne on kehittynyt myönteisesti viimeisten tilikausien aikana. Liiton toimintatuotot kattavat toimintakulut. Tilikauden 2023 tulos muodostui selkeästi talousarviota paremmaksi. Yhteiset toiminnot ja hallinto on kehittänyt suunnitelmien mukaisesti asiakirjahallintoa ja sähköistä arkistointia. Myös työyhteisön hyvinvointiin on satsattu.

Aluekehittämisessä isoja hankkeita ovat olleet mm. länsirata, lähiliikenne, lentoliikenne ja saaristoalueen asiat. Niitä on edistetty pitkäjänteisesti. Varsinais-Suomen liitto on vahvasti hankeorganisaatio kuntarahoituksen lisäksi. Siksi toiminnan tehokkuus on kiinni myös paljon hankeosaamisesta ja taidosta johtaa monia samanaikaisia ja eritahtiin valmiiksi tulevia hankkeita.

Maankäytössä keskiössä on ollut maakuntakaavojen teemakohtainen ajantasaisuuden arviointi ja viiherrakenneselvitys. Kokonaismaakuntakaavan uudistaminen jatkuu.

Edunvalvonnassa ja kuntapalveluissa keskiössä on ollut hallitusohjelmaan vaikuttaminen. Vaikuttamistyö oli monipuolista ja tulokset tulevat varmasti näkymään tulevina vuosina varsinaissuomalaisessa arjessa.

Vuosi oli viimeinen täysi työvuosi maakuntajohtaja Kari Häkämiehelle. Tätä arviointikertomusta kirjoitettaessa uutta maakuntajohtajaa jo rekrytoidaan. Maakuntajohtajan rooli on keskeinen liiton toiminnan kehittämisessä, ja Kari Häkämies on hoitanut tehtävää pitkällä vaikuttamiskokemuksellaan johdonmukaisesti ja aktiivisesti.

Alla tarkastuslautakunnan arviointikertomus, jossa on yksityiskohtaisemmin tarkasteltu Varsinais-Suomen liiton talouden, toiminnan ja tavoitteiden toteutumista vuonna 2023. Uutena asiana edellisestä vuodesta haluamme selkiyttää raportointia ja tehdä arviointikertomuksesta luettavamman. Tänä vuonna sen ulkoasu on liiton graafisen ilmeen mukainen, oma dokumentti, jossa pyrimme arvioimaan taloutta ja toimintaa myös visuaalisemman liikennevalo -järjestelmän avulla.

2.Tarkastuslautakunta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta arvioi myös kuntayhtymän talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää. Vuodesta 2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa kuntalain 84 § mukaisen sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 66 §:n mukaan lautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi;

2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilitarkastustavan edellyttämässä laajuudessa; sekä

3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa maakuntavaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana maakuntavaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

2.2.Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2021–2024 seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Pekka Kuusisto (-13.6.2022)

puheenjohtaja Perttu Laaksonen (13.6.2022-)

varapuheenjohtaja Sari Murto

Johan Stenbäck

Terhi Hollsten

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointityö perustuu hyväksytyyn työohjelmaan ja arviointisuunnitelmaan.

Lautakunta on tutustunut vuoden 2023 talousarvioon sekä vuosia 2024–2025 koskevaan talous- ja toimintasuunnitelmaan. Kuntayhtymän hallinnon toimintaan lautakunta on seurannut tutustumalla maakuntavaltuuston ja -hallituksen pöytäkirjoihin. Kokouksissa on saatu yhteenveto maakuntahallituksen ja -valtuuston kokouksista.

Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan vuoden 2023 tarkastussuunnitelman toteutumista.

Tilikauteen 2023 kohdistuvaa arviointitehtävää suorittaessaan tarkastuslautakunta on kokoontunut 9 kertaa. Kokouksissa on kuultu maakuntajohtajaa ja hallintojohtajaa sekä muita viranhaltijoita ja tutustuttu kuntayhtymän eri vastualueiden toimintaan.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista käsittelemällä ja hyväksymällä sidonnaisuusilmoitukset. Tarkastuslautakunta hyväksyi sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 8.11.2023 § 78. Maakuntavaltuusto merkitsi kokouksessaan 11.12.2023 § 35 sidonnaisuusraportin tiedokseen.

3. Tilintarkastaja

Maakuntavaltuusto valitsi 25.10.2021 kuntayhtymän tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n vuosiksi 2021–2024. Yhteisön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on tilikaudella 2023 toiminut HT, JHT Kirsi Ehlund.

4. Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely ja siitä johdetut toimenpiteet

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 12.6.2023 § 13 käsitellyt tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen. Maakuntavaltuusto velvoitti maakuntahallitusta ryhtymään toimiin arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden johdosta.

Maakuntahallitus on 18.12.2023 § 183 antanut kuntalain edellyttämän lausuntonsa koskien arviointikertomuksessa 2022 esitettyjä huomioita. Maakuntahallitus on lausunnossaan esitettyjen huomioiden osalta todennut seuraavaa:

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan 2022 (mv 12.6.2023 § 13) kuntalain mukaisesti arvioinut valtuuston talousarviossa asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista, toiminnan järjestämistä ja talouden tasapainotuksen toteutumista. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi maakuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet maakuntastrategiaa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus perustuu kuntalakiin ja tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmaan ja käytettävissä oleviin dokumentteihin.

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 13.12.2021 § 39 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2024. Vuoden 2022 tilikauden tulos arvioitiin olevan 118 635 euroa alijäämäinen. Tilinpäätös 2022 osoittaa alijäämää 65 243 euroa ja tilikauden tulos muodostui näin ollen 53 392 euroa talousarviota paremmaksi.

Kohdassa 5.1. tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomus, tilinpäätös ja henkilöstökertomus ovat selkeitä ja kokonaisuudessaan hyvin laadittuja. Hankkeiden ja projektien esittelyssä voisi olla havainnollisempaa, jos niiden etenemistä kuvattaisiin visuaalisemmin esim. liikennevalo -periaatteella. Tämä toive havainnollisemmasta esitystavasta koskee myös toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen puolivuositarkastusta (26.9.2022).

Tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja raporttien esitystapoihin kiinnitetään jatkossakin erityistä huomiota. Liikennevalomalli otetaan käyttöön jo seuraavassa tilinpäätöksessä, mikä helpottaa tavoitteiden saavuttamisen yleiskuvan hahmottamista.

Kohdassa 5.2.7 tarkastuslautakunta toteaa yhteenvetona toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta, että liitto on onnistunut hyvin tehtäviensä toteuttamisessa.

Tarkastuslautakunta ei anna arviointikertomuksessa varsinaisia liiton toimintaa tai taloutta koskevia suosituksia tai toimenpide-ehdotuksia.

5. Varsinais-Suomen liiton visio, missio sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

5.1. Varsinais-Suomen liiton visio ja missio

Varsinais-Suomen maakuntastrategia 2040+ hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 13. joulukuuta 2021 ja sen toteutus on käynnissä. Varsinais-Suomen maakuntastrategia pyrkii olemaan kumppanuusstrategia. Tavoite on, että kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomessa yhteistyö perustuisi yhdessä sovittuihin toimintamalleihin, yhteiseen ja jatkuvaan oppimiseen sekä pitkäjänteisyyteen.

Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomen työtä ohjaa neljä visiota vuoteen 2040:

1. Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestävän kasvun hiilineutraali edelläkävijä
2. Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta
3. Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta
4. Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta

Maakuntaohjelma 2022–25 hyväksyttiin osana Varsinais-Suomen maakuntastrategiaa 2040+ maakuntavaltuustossa 13. joulukuuta 2021. Ohjelma koostuu yli 40:stä maakuntastrategian visiota edistävästä toimenpiteestä, joiden tarkemmasta toteutuksesta yli 20 verkostoa teki kevään 2021 aikana oman täydentävän toteuttamissuunnitelmansa. Maakuntaohjelman toimenpiteet ovat keskeinen ohjenuora liiton toiminnan ja hankkeiden tavoitteiden asettamisessa.

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamia toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Toiminnalliset tavoitteet on tarkennettu käyttösuunnitelmassa helmikuussa 2023. Toiminnallisten tavoitteiden toteuttamista tukee liiton sisäinen virastostrategia, jossa tavoitteet on pilkottu vielä käytännöllisemmin arjen toiminnaksi.

5.2. Kuntayhtymän talouden kehitys ja talousarvion toteutuminen

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 5.12.2022 § 34 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2025. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Maakuntavaltuusto on päättänyt, että talousarviossa tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden. Maakuntavaltuusto hyväksyi, että talousarvion 2023 tilikauden tulos muodostuisi alijäämäiseksi 286 484 euroa. Tilinpäätöksen 2023 tulos osoittaa ylijäämää 6134 euroa. Tilinpäätöksen mukainen tilikauden tulos muodostui näin ollen 292 618 euroa talousarvion tulosta paremmaksi.

Tilinpäätöksen ulkoiset toimintatuotot olivat 7 738 218 euroa. Toimintatuotot toteutuivat 779 315 euroa pienempänä kuin talousarviossa arvioitiin. Liiton toimintatuotot muodostuivat kuntien maksuosuuksista talousarvion mukaisesti 3 899 90 euroa. Liiton muut yhteistoimintakorvaukset sekä tuet ja avustukset olivat yhteensä 3 838 318 euroa. Muut yhteistoimintakorvaukset, tuet ja avustukset valtiolta ja tuet ja avustukset suoraan eivät toteutuneet odotetusti.

Toimintakulut olivat 7 594 152 euroa, mikä oli 1 070 420 euroa vähemmän kuin talousarvion 8 664 572 euroa. Liiton toimintatuotot olivat toimintakuluista 101,90 %. Kuntayhtymän toimintakate oli 144 066 euroa. Toimintakate oli 291 105 euroa parempi kuin talousarvion toimintakate -147 039 euroa.

Henkilöstökulut toteutuivat 4 942 108,25 euron suuruisena, mikä oli 312 214 euroa vähemmän kuin talousarviossa 5 254 322 euroa.

Liiton henkilöstökulut toteutuivat arvioitua pienemmät, koska osa vakansseista ja sijaisuuksista on ollut täyttämättä tilikauden aikana. Liiton muut kulut olivat yhteensä 3 134 840 euroa. Kulut toteutuivat 275 410 euroa talousarviota pienempänä. Erityisesti palvelujen ostot toteutuivat talousarviota pienempänä. Asiantuntijapalveluostoja tehtiin vähemmän, matkustus ja kuljetuspalvelukustannukset ja majoitus ja ravitsemuspalveluostot toteutuivat talousarviota pienempänä samoin muut yhteistoimintaosuudet. Toimistopalveluiden ja ICT palveluiden kulut olivat talousarviota suuremmat yhteensä 230 750 euroa, mikä johtui hintojen noususta sekä sähköisen arkiston migraatiossa tehdyistä ICT palvelujen lisäostoista.

Liiton vuosikate oli 143 621 euroa, mikä oli 295 660 euroa parempi kuin talousarviossa. Liiton tilikauden tulos oli 6134 euroa, mikä oli 292 617 euroa parempi kuin talousarvion tilikauden tulos. Liiton toimintatuotot olivat pienemmät kuin talousarviossa niin myös sen toimintakulut olivat pienemmät, joten toimintakuluja pystyttiin sopeuttamaan, kun tuotot olivat pienemmät.

Kuntarahoitteisen toiminnan tuotot 4 036 559 euroa jäivät 22 341 euroa talousarviosta. Sen muut tuotot eivät toteutuneet odotetusti. Sen kulut olivat yhteensä 3 892 494 euroa, 92,55 % talousarviosta. Henkilöstökulut 2 425 357 euroa toteutuivat 235 937 euroa, 91 % pienempänä kuin talousarvio. Palvelujen ostot toteutuivat lähes 100 %. Aine, tarvike ja tavaraostojen toteuma oli 81,49 % talousarviosta. Vuokrat toteutuivat myöskin talousarviota pienempänä 84,3 %. Muut toimintakulut olivat 18,6 % talousarviosta. Henkilöstökulut toteutuivat pienempänä, koska työpanosta on osoitettu liiton omarahoitussuudeksi hankkeille, jolloin henkilöstökuluissa säästetään mutta kustannukset sisältyvät, kasvattavat palvelujen ostojen toteumaa.

Ohjelma – ja hanketoiminnan tuotot 3 821 880 euroa olivat 636 753 euroa arvioitua pienemmät. Toteuma prosentti oli 85 %. Sen kulut olivat 3 821 880 euroa eli tulojen ja kulujen netto oli nolla. Henkilöstökulut 2 516 751 euroa toteutuivat 76 277 euroa pienempänä. Palvelujen ostot olivat 1 064 458 euroa, toteuma 66,65 %.

Varsinais-Suomen liitto ei investoinut tilikauden 2023 aikana. Tilikausien 2022–2023 investoinnit ovat olleet vähäisiä, koska suurimmat hankinnat tiloihin tehtiin muuton yhteydessä uusiin tiloihin.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen osoittama tilikauden ylijäämä ja edellisten tilikausien yli-/alijäämät ovat yhteensä 2 017 779 euroa. Kuntayhtymällä ei ole kuntalain tarkoittamaa katettavaa alijäämää.

Ylijäämä on sopivan kokoinen hankkeiden toteuttamisen varmistamiseksi.

Kuntayhtymän kassan riittävyys 113,50 päivää ja sen maksuvalmius on 2,28. Kassan riittävyys ja maksuvalmius ovat hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että liiton taloustilanne on kehittynyt myönteisesti viimeisten tilikausien aikana. Liiton toimintatuotot kattavat toimintakulut. Tilikauden 2023 tulos muodostui selkeästi talousarviota paremmaksi. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa talousarvion toteuman suhteen.

5.3. Kuntayhtymän toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

5.3.1 Yhteiset toiminnot ja hallinto

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio	
Jatkamme tiedonhallinnan kehittämistä	Asiakirjahallinnon menettelytapoja kehitettiin ja sähköinen arkistointi otettiin käyttöön. Ostolaskudata vuodelta 2022 julkaistiin ensimmäisenä maakuntana Tiedonhallintalain vaatimusten toimeenpano jatkui ja myös tietoturvallisuutta kehitettiin. Tulevaa arkistolakia ja julkisuuslakia oli tarkoitus huomioida tiedonhallinnan ohjauksessa	Suunnitellun mukainen asiakirjahallinnon sähköistäminen ja käyttöönotto edistyi hyvin. Tämä lisää tyotehokkuutta ja sitä, että tieto on kaikkien saatavilla. Asiakirjahallinnon sähköistämisen rinnalla kulkee aina vahva tietoturvallisuuden kehittäminen. Tietoturvallisuuden kuvaaminen prosessiin on vielä kesken virallisten suositusten puuttumisen takia. Ei toteutunut, koska laki ei ole tullut vielä eduskunnasta, mutta tärkeä asiaa edistää, heti kun mahdollista.	
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Työhyvinvointikysely toteutettu ja sen pohjalta lähdetty kehittämään esimiestyötä ja työntekijöiden työssäjaksamista. Esihenkilötyön puolivuotinen koulutus toteutettiin. Maakunnan liitot toteuttivat yhteisen henkilöstökehittämisen hankkeen.	Työhyvinvointikyselystä saatu sovellettavaa tietoa ja sitä on viety käytännön toimiksi. Toimien vaikutusta tulee myös arvioida, jotta kehittämistoimet ovat tavoitteellisia ja tulokset todennettavissa. Toteutunut. Koulutus käynnistynyt vuonna 2023. Maakuntaliittojen yhteinen hanke on tuonut lisäarvoa liitolle. Tiedonjakaminen eri liittojen välillä on tuottanut lisäarvoa. Yhteishankkeet ovat kannatettavia jatkossakin.	

Varsinais-Suomen liiton visiossa henkilöstöpolitiikan tavoite on olla turvallinen ja esimerkillinen työnantaja, joka arvostaa yhteistoimintaa työyhteisön kehittämässä. Henkilöstökertomuksella seurataan henkilöstön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä henkilöstökustannusten kehitystä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstökertomus on asianmukaisesti laadittu ja siinä on huomioitu keskeiset henkilöstöhallinnon asiat.

Henkilöstön määrä on pysynyt kutakuinkin samana edellisvuoteen. Samoin vakinaisten ja määräaikaisten määrä on pitkälti sama. Avainhenkilöiden resurssointiin ja rekrytointiin tulee satsata, jotta toiminnan kannalta tärkeät tehtävät ovat jatkuvasti täytettyinä esim. taloushallinnossa. Nyt useita paikkoja on ollut täyttämättä. Hyvä asia on, että henkilöstön ikärakenne on monipuolinen, mikä pitää henkilöstön vaihtuvuuden tasaisempana.

Sairauspoissaolot jatkoivat edellisen vuoden tapaan edelleen laskuaan ja se on vain 3,4–4,3 pv vuodessa. Määrä on tämänkokoisessa organisaatiossa erittäin matala.

Koulutuksiin osallistuttiin vuonna 2023 selkeästi vähemmän kuin edellisenä vuotena. Maksuttomiin webinaareihin osallistuminen ei näy välttämättä tilastoissa. Koska Varsinais-Suomen liitto on pitkälti korkeakoulutetuista tietotyöläisistä koostuva organisaatio, tulee työnantajan jatkossakin aktiivisesti kannustaa kouluttautumiseen ja ammattitaidon ylläpitämiseen.

Työyhteisöviestinnän käytäntöjen jatkuva kehittäminen on monipaikkaisen työyhteisön elinehto. Suunnitelma henkilöstökertomuksessa on hyvä ja sen käytäntöön saattamista tulee jatkuvasti seurata ja toimintatapoja hioa. Etätyövetoinen työnteon tapa vaatii aktiivista esimiestyötä ja -viestintää. Siksi tehtyjen valmennusten lisäksi esimiestyön kehittämiseen tulee olla pitkäjänteinen suunnitelma. Liitossa tehdään etätyötä, jonka käytäntöjä edelleen opetellaan. Esimiehiä tulee tukea aktiivisesti luomaan toimivia hybridityömalleja ja kannustaa heitä aktiiviseen johtamiseen. Tämä voi tarkoittaa joskus myös runsaampaa työntekoa toimitiloista.

Naisten ja miesten palkkaerojen esille tuominen ilman tarkentavaa taustoitusta ei anna oikeaa kuvaa asiasta. Tehtäväkohtaiset palkat ovat liitossa samat sukupuoleen katsomatta ja keskeiseksi tuleekin yksittäisten henkilöiden toimiminen tietyssä tehtävässä.

5.3.2 Aluekehittäminen

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio	
Varmistamme maakuntaohjelman aktiivisen toimeenpanon	Kumppanuusfoorumityö, kumppanuuden sparrausryhmän toiminnan käynnistyminen. Kumppanuuden 10-vuotisjuhlavuoden toiminnan valmistelu aloitettiin	Työ etenee suunnitelman mukaan	●
	Vaikuttavuusseuranta kumppanuusbarometrin kautta toteutettu 03/2023 ja verkostotyön vuosikatsausten kautta	Toteutettu	●
	Rahoitusportfolioseuranta valmistelussa, käyttöön 2024; tämä on työkalu koko maakuntaan kohdentuvan rahoituksen kohdentumisesta maakuntaohjelman toimeenpanoon	Seuranta valmistelussa, hanke etenee	●
	Rahoituksen kohdennus (AKKE, EAKR) maakuntaohjelman toteuttamiseen on onnistunut	Toteutunut	●
	Matkailuelinkeinon tiekartan toimenpiteiden toteutus. Matkailuparlamentti 7.2.2023 ja kehitystyöpajat ja tiekartan päivitys toteutettu.	Toteutunut	●
	Ennakointityön verkostomainen edistäminen mm. Ennakointiakatemian, työpajojen ja hankeyhteistyön kautta. Jatkuvan oppimisen hankeyhteistyö aloitettiin.	Toteutunut	●

	<p>Mittarit. Käynnissä olevat tai valmistuneet MO –toimenpiteet. Ohjelmatyössä mukana olevat verkostot 21kpl.</p>		
<p>Suuntaamme rahoitusta älykkään erikoistumisen painopisteiden mukaisesti</p>	<p>Älykkään erikoistumisen kärjet 1) Sininen talous ja uudistuva teollisuus 2) Lääke- ja terveysteknologia 3) Innovatiiviset ruokaketjut</p> <p>Euroopan aluekehitysrahaston kaikki rahoitetut hankkeet tukevat joko maakuntastrategian ja –ohjelman toimenpiteitä ja kärkiä (alueellinen valintakriteeri)</p> <p>Kaikki EAKR rahoitukset toimintalinjalla 1. kohdentuvat suoraan maakunnan ÄE kärkiin</p> <p>Käytössä olleista rahoitusinstrumenteista järjestettiin avoimet rahoitushaut; EAKR myöntövaltuus n. 2,2 M€ ja AKKE myöntövaltuus 2,2, M€. Kaikkea rahoitusta ei sidottu, vaan laatukriteerit ja ohjelmanmukaisuus olivat keskiössä.</p> <p>Lisäksi erillisenä Vakka-Suomen äkillisen rakennemuutoksen.</p> <p>Mittarit. Rahoituksen kohdentuminen MO -toimenpiteisiin ja / tai ÄE -kärkiin.</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Viestimme EU:n rahoitusohjelmista ja edistämme hankekumppanuuksia</p>	<p>Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston kanssa järjestimme 7 rahoitusinfoa EU-rahoituksesta kohderyhmänä pääosin kunnat ja osin myös yritykset.</p> <p>Vuosittainen rahoitusseuranta maakunnan alueelle kohdistuneista EU-rahoituksista valmistui ja tuloksia esiteltiin laajasti eri viestintäkanavien kautta ja mm Eurooppa-foorumissa. Alueelle kohdentui v 2022 alkaneisiin hankkeisiin yli 38 M€ EU-rahoitusta.</p> <p>Kansallisen EAKR-rahoituksen viestintä hoidettiin yhteistyössä koordinoivan liiton eli Uudenmaan liiton kanssa. Tässä viestinnässä tavoitteena on informoida paitsi avautuvista hankehauista myös tukea ja ohjata hyvään</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>

	hankehallintoon ja tulosten levittämiseen.		
Laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan aluekehityskeskustelujen pohjaksi	<p>Valmistelimme laajassa yhteistyössä alueellisen tilannekuvan maakunnan ja valtion välisten aluekehittämiskeskustelujen pohjaksi.</p> <p>Aluekehittämiskeskustelut käytiin kaikkien maakuntien yhteisenä kaksipäiväisenä keskusteluna helmikuussa 2023. Teemoina ovat vihreä siirtymä, osaava työvoima ja liikkuvuus sekä huoltovarmuus. Varsinais-Suomen erityisenä teemana oli osaava työvoima.</p> <p>Aluekehittämiskeskusteluprosessiin valmisteltiin uutena elementtinä syksyllä 2023 järjestetty poliittisen johdon aluekehittämiskeskustelu. Nämä keskustelut tukivat helmikuun virkamieskeskustelua ja mahdollistivat uuden hallituksen ja alueiden vuoropuhelun hallituskauden alussa. Tähän osallistuivat maakunnasta MH:n ja MV:n puheenjohtajat sekä maakuntajohtaja.</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut Tämä ollut tärkeä ja kehittävä osa tiedonjakoa ja verkostoitumista.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa	<p>Toiminnan painopisteenä on erityisesti CPMR- yhteistyö (Euroopan perifeeristen merellisten alueiden liitto)</p> <p>Em. organisaation hallitustyöskentelyyn (political bureau) osallistuminen ja meriasioista vastaavan varapuheenjohtajan (Talvikki Jori) työn tukeminen, puheenvuorojen ja kannanottojen valmistelu, viestintä. - Itämerikomission liikennetyöryhmän VS edustus</p> <p>Aktiivinen osallistuminen Itämeren alueen Smart Specialisation (S3) Directors Networkintoimintaan. Mukana Ruotsi, Puola, Liettua, Suomi, Saksa.</p> <p>Alueiden välisen yhteistyön tiivistäminen (erityisesti Mecklenburg-Vorpommern ja Uppsala) - Alueen innovaatiotoimijoiden vierailu Uppsalaan ja yhteistyöhankkeiden valmistelu - Schleswig-Holsteinin marsalkan yhteistyövierailu</p>	<p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu, jatkuvaa</p> <p>Toteutuu, jatkuvaa</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●●</p>

	<p>Kunnanjohtajien vierailu- ja opintomatka Luxemburgiin 09/2023; teemana erityisesti EU:n oikeuslaitokset ja kaupunkikehittäminen</p> <p>Pohjoismaisen saaristoyhteistyön toiminta; toiminnan vaikuttavuuden tehostaminen, hallinnon selkeyttäminen ja laaja-alaiset hankekumppanuudet</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutuu, jatkuvaa,</p>	<p>●</p> <p>●●</p>
<p>Central Baltic -ohjelman uuden rahoituskauden 2021–2027 täysimittainen käynnistäminen ja ohjelmakauden 2014–2020 sulkeminen</p>	<p>Päättävä Central Baltic 2014–2020 ohjelmakausi suljettiin liiton osalta. Seurantakomitean hyväksymä loppuraportti toimitettiin komissiolle 02/2024. Tilit suljettiin syksyllä 2023. n 15 M€:n teknisen tuen (hallinnonin) budjetista syntyi yhteensä n 9 000 euron alijäämä; katettiin MH:n päätöksellä aluekehittämisen kustannuspaikalta.</p> <p>2021–2027-kauden ensimmäisen haun hankkeiden rahoituspäätökset solmittiin ja hankkeet ovat käynnistyneet.</p> <p>Ensimmäiset maksatukset hankkeille ja maksupyynnöt komissiolle on valmisteltu</p> <p>2021–2027-ohjelmakauden toinen ja kolmas hakukierros järjestettiin, hakemukset arvioitiin ja päätösehdotukset valmisteltiin seurantakomitean kokouksiin.</p> <p>Kaakkois-Suomi-Venäjä ohjelmasta vapautuvien ja Central Baltic-ohjelmaan kohdentuvien varojen (n 30 miljoonaa euroa) uudelleen allokointi ja siirron vaatimiin hallinnolliset tehtävät hoidettiin (mm. ohjelma-asiakirjan päivitys ja hyväksyntä komissiossa, neuvottelut jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa, lisäresurssit hallinnoitiin)</p> <p>Muuta: MobiCarnet-hankkeen rahoituksen takaisinperinnästä saimme 01/2+24 päätöksen Korkeimmasta hallinto-oikeudesta. KO ei antanut valituslupaa, joten Hallinto-oikeuden päätös pysyi ennallaan ja rahojen takaisinperintä jatkuu.</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutuu, työ etenee</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>

Aluekehittämisen ytimessä on maakuntastrategian ja –ohjelman toimeenpano, rahoitusinstrumenttien toimeenpano, aluekehittämisen uusi toimintamalli ja kansainvälisyys. Aluekehittämisen osa-alueella iso osa toiminnasta on ylivuotista ja osa myös ylikautista. Tämä asettaa tarvetta luoda pidemmän aikavälin tarkastelua.

Aluekehittäminen, tavoitteiden ja hankkeiden toteutuminen 2023 on kuvattu hyvin ja tiivistetysti toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ylivuotisiin hankkeisiin ja perusinfraan liittyvät teemat ja asiat kuten länsirata, lähiliikenne, lentoliikenne, saaristotien kehitys, saaristossa liikkuminen, saariston vesistö ja Saaristomeren valuma-alueet etenevät. Työ näiden hankkeiden eteenpäin viemiseksi on määrätietoista ja pitkäjänteistä. Tästä hyvänä esimerkkinä länsirata, joka kyetty viemään hyvin eteenpäin valtakunnan muiden isojen infra-hankkeiden joukossa.

Central Baltic ohjelmat on kyetty viemään hyvin eteenpäin pois lukien Kaakkois-Suomi-Venäjä hankkeiden osalta.

Aluekehittäminen ja viestintä

Viestintä on aktiivista mutta kohderyhmien ja asioiden ollessa hyvin laaja-alaisia tulee viestintään keskittyä yhä enemmän ja toimia entistä suunnitelmallisemmin. Esimerkiksi vuosikello on hyvä ja ymmärrettävä työkalu. Ymmärrettävä viestintä kuntalaisten ja muiden maakuntien suuntaan on tärkeää. Viestinnän resurssien tarve olisi hyvä huomioida sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

5.3.3 Maankäyttö ja ympäristö

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio	
Toteutamme maakuntastrategiaa uudistamalla maakuntakaavoitusta	Liitto tuottaa maakuntakaavojen teemakohtaisen ajantasaisuuden arvioinnin, mikä tehdään mm. toteutuneisuuden, toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten ja selvitystarpeiden näkökulmasta.	Tavoite saavutettu. Maakuntakaavojen teemakohtainen ajantasaisuuden arviointi toteutui.	●
	Liitto viimeistelee viherrakenneselvityksen biodiversiteettiosion raportin ja kokoaa yhteen viherrakennetyön lähtökohdat, nykytiedot ja tavoitteet luonnon monimuotoisuuden, virkistykseen, kaupunkiseudun viherrakenteen sekä biotalouden näkökulmista	Tavoite saavutettu. Viherrakenneselvitys toteutettiin.	●
	Liitto ohjelmoi muut tarvittavat selvitykset, palveluverkko-, asumispreferenssi- sekä energiaselvitykset.	Tavoite saavutettu. Ympäristöministeriön rahoittama hanke "kestävän energiahuollon tulevaisuudesta ja sijoittumisesta Varsinais-Suomessa" käynnistettiin ja laadittiin selvitys aurinkoenergiaosuudesta.	●
	Liitto määrittelee maakuntakaavan uudistuksen tavoitteet tunnistaen	Tavoite osittain saavutettu: Kokonaismaakuntakaavan uudistaminen jatkuu.	●

	<p>Liitto jatkaa alueellisen liikennejärjestelmätön vetämistä ja osallistuu laajasti maakunnan liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan yhteistyöhön,</p> <p>Liitto osallistuu aktiivisesti Turun tunnin junan ja muiden liikennehankkeiden suunnittelu-, hanke ja yhteistyöryhmiin.</p> <p>Liitto edistää kuntien ja muiden toimijoiden kanssa Scale Up – hankkeessa laaditun alueellisen juna- ja joukkoliikenteen organisoitumis- ja rahoitusmalliselvitysten soveltamista.</p>	<p>Tavoite saavutettu. Loppuvuodesta valmistuivat Turku- Toijala-yhteysvälin liikenneohjelmavälin sekä Turku-Uusikaupunki-yhteysvälin kehittämissuunnitelma sekä Saariston rengastien jalankulun ja pyöräliikenteen kehittämisselvitys.</p> <p>Tavoite saavutettu. Liitto on ollut mukana kansallisen tason keskusteluissa ja työskentelyssä Liikenne 12 – suunnitelman toimenpiteiden toimenpanoon liittyen sekä tehnyt tiivistä yhteistyötä Etelä-Suomen muiden maakuntien liikennesuunnittelijoiden kanssa. Liitto on aktiivisesti osallistunut Turun tunnin junan ja muiden alueen liikennehankkeiden suunnittelu-, hanke- ja yhteistyöryhmiin sekä antanut lausuntoja hankkeisiin liittyvistä suunnitelmista ja kaavamuutoksista.</p> <p>Osittain toteutunut. Alueellisen juna- ja joukkoliikenteen organisoitumis- ja rahoitusmalliselvitystä on esitelty eri yhteyksissä ja hyödynnetty jatkoselvityksissä. Lisäksi hankkeessa on aloitettu alueellisen junaliikenteen asemapaikkojen palvelutasomäärittely sekä toteutettu Loimaan kaupunkipyöräkokeilu.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Varmistamme merialuesuunnittelun jatkuvuuden</p>	<p>Liitto valmistelee EMKVR-hankehakemuksen merialuesuunnitteluun seuraavan suunnittelukierroksen koordinaation rahoittamiseksi.</p> <p>Liitto vahvistaa suunnittelun tietopohjaa ja rajat ylittävää sidosryhmäyhteistyötä eri hankkeissa.</p>	<p>Tavoite saavutettu. Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto myönsi rahoituksen MSP EGD – hankkeelle, jolla valmistetaan seuraavan suunnittelukierroksen koordinaatio ja vahvistetaan suunnittelussa tarvittavaa tietopohjaa erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman huomioimiseksi.</p> <p>Tavoite saavutettu. Sidosryhmäyhteistyö eMSP, NBSR, MSP Green ja Sea2Land –hankkeet</p>	<p>●</p> <p>●</p>

	<p>Liitto osallistuu YM:n johdolla vuoden 2023 aikana laadittaviin merellisen energatuotannon selvityksiin.</p> <p>Liitto valmistelee seuraavaa energiantuotannon potentiaaleja tarkentavaa merialuesuunnittelukierrosta.</p>	<p>Tavoite saavutettu. Liitto osallistui YM:n johdolla vuoden 2023 aikana laadittaviin merellisen energatuotannon selvitysten toteutukseen sekä valtakunnallisissa että alueellisissa työpajoissa.</p> <p>Tavoite saavutettu..Vuoden 2023 aikana valmistuivat ensimmäisen suunnitelman seuranta ja arviointi. Merituulivoiman kehitytyämistä vauhditettiin.</p>	<p>●</p> <p>●</p>
<p>Vahvistamme kumppanuuksia ja rajat ylittävää yhteistyötä</p>	<p>Turun kaupungin ja Uudenmaan liiton kanssa Skandinavia-Välimeri TEN-T ydinverkkokäytävän edunvalvontaa hoitavan ScandiaAlliancen toimintaan osallistuminen.</p> <p>Scale Up-hankkeen toimenpiteiden ml. Alueellisen junaliikenteen asemapaikkojen palvelutasomäärittely yhdessä Valonian kanssa</p> <p>Liitto tekee maakunnan suunnittelua yhdessä kuntien, ministeriöiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Kumppanuusfoorumitoiminnassa liitto keskittyy toimiin, joilla tuetaan kestävää alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitystä. Liitto on mukana useissa maakunnan suunnittelua ja kehitystä edistävissä liikenteen, ilmastonmuutoksen ja siihen sopeutumisen, kestävän kiertotalouden ja merisuunnittelun hankkeissa.</p>	<p>Tavoite saavutettu. Liikennejärjestelmätyössä liitto vahvisti asemaansa osana Skandinavia-Välimeri TEN-T ydinverkkokäytävällä ja edisti uudistuvan EU-asetuksen toteutumista</p> <p>Tavoite saavutettu. Alueellisen junaliikenteen asemapaikkojen palvelutasomäärittely toteutettiin.</p> <p>Tavoite saavutettu. Circwaste-hanke käynnistettiin. Varsinais-Suomen alueidenkäytön työryhmä kokoontui 4, maankäyttöjaosto 9, Varsinais-Suomen maakunnallinen ilmastojaosto 3, suurpetoneuvottelukunta 2, Varsinais-Suomen kulttuuriryöryhmä 6 kertaa. Lisäksi liitto on ollut mukana Kuhankuonon retkeilyreitistö- ja virkistysalueyhdistyksessä sekä osallistunut kuntien kaavaneuvotteluihin ja ELYn kehittämiskeskusteluihin.</p> <p>Ei toteutunut. Liitto ei antanut lausuntoa ympäristöministeriölle koskien REDIIII-direktiiviä. REDIII-direktiivistä lausunnon antaminen ympäristöministeriölle.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Kehitämme sähköisiä suunnitteluvälineitä ja suunnittelussa tarvittavaa tietopohjaa</p>	<p>Liitto päivittää liikennejärjestelmä- ja MAL-työn seurantatiedot palveluun.</p> <p>Liitto ohjelmoi ja aloittaa maakuntakaavan ajantasaisuuden</p>	<p>Tavoite osittain saavutettu. MAL-työn seurantatiedot on päivitetty Lounaistieto-palveluun.</p> <p>Tavoite osittain saavutettu. Asumispreferenssikyselyn</p>	<p>●</p> <p>●</p>

	<p>arviointityössä esille nousseiden tietotarpeiden päivytysprosessin.</p> <p>Liitto toteuttaa paikkatietojärjestelmään tietomallipohjaisen maakuntakaavoituksen edellyttämän "suunnittelijan työpöydän.</p> <p>Liitto ja Lounaistieto ovat osallistuneet asiantuntijoina valtakunnallisiin maakuntakaavoituksen ja suunnittelun tietojärjestelmien kehittämishankkeisiin.</p>	<p>tuottamaa tietoa tullaan hyödyntämään opinnäytetyössä.</p> <p>Tavoite saavutettu. Maakuntakaavoituksessa tarvittava paikkatietojärjestelmään tukeutuva "suunnittelijan työpöytä" otettiin käyttöön.</p> <p>Tavoite saavutettu. Valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmää valmisteleva RYHTI-hanke.</p>	<p>●</p> <p>●</p>
Valonia: Autamme kuntia kestävään kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa	Liitto toteuttaa yhdessä Valonian kanssa Scale Up-hankkeen toimenpiteitä ml. alueellisen junaliikenteen asemapaikkojen palvelutasomäärittelyä varten. RYHTI-hanke, suunnittelijan työpöytä	Tavoite osittain saavutettu.	●
Valonia: Lisäämme kuntien välistä yhteistyötä, vertaisoppimista ja tiedon jakamista	Varsinais-Suomen kunnissa jatketaan luontokohteiden kunnostuksia Helmi-ohjelman rahoituksella	Tavoite osittain saavutettu	●
Valonia: Tarjoamme palveluita ajankohtaisiin tarpeisiin liittyen	Lausuntojen antaminen eri sidosryhmille	Tavoite saavutettu.	●

Maakuntakaavojen teemakohtainen ajantasaisuuden arviointi ja viherrakenneselvitys toteutettiin. Tarvittavat selvitykset, palveluverkko-, asumispreferenssi- sekä energiaselvitykset saatiin ohjelmoitua kaavaan. Kokonaismaakuntakaavan uudistaminen jatkuu. Maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos jäi laatimatta.

Liikennejärjestelmätyössä laadittujen selvitysten avulla on edistetty liikennehankkeita ja liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Loppuvuodesta valmistuivat Turku-Toijala-yhteysvälin liikennöintiselvitys sekä Turku-Uusikaupunki-yhteysvälin kehittämissuunnitelma. Liitto osallistui Turun kaupunkiseudun 12-vuotiseen MAL-sopimuksen päivitykseen ja vuosien 2024–2027 toimenpiteiden valmisteluun. Liitto jatkaa alueellisen liikennejärjestelmätyön vetämistä ja osallistuu Länsiradan ja muiden liikennehankkeiden suunnittelu-, hanke- ja yhteistyöryhmiin.

Liitto on mukana EMKVR-hankehakemuksen merialuesuunnittelussa. Liitto vahvistaa suunnittelun tietopohjaa ja rajat ylittävää sidosryhmäyhteistyötä eri hankkeissa. Hankkeen rajoja ylittävästä luonteesta johtuen viestinnän merkitys korostuu entisestään.

Liitto osallistui ympäristöministeriön johdolla vuoden 2023 aikana laadittaviin merellisen energiantuotannon selvityksiin. Edelleen liitto valmistelee seuraavaa energiantuotannon potentiaaleja tarkentavaa merialuesuunnittelukierrosta.

Maakuntakaavan keskeinen tehtävä on yhteensovittaa valtakunnallisia ja alueellisia tarpeita sekä erilaisia intressejä ja välittää niitä yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Tämän tulisi olla maakuntakaavoituksen lähtökohta myös jatkossa. Hallitusohjelman tavoitteena on maakuntakaavan oikeusvaikutuksen keventäminen, mutta toisaalta myös nopeuttaa ja tehostaa suunnittelujärjestelmää.

Ympäristöministeriö pyysi lausuntoa REDIII-direktiivistä. Varsinais-Suomen liitto ei antanut lausuntoa. REDIII-direktiivi merkitsee heikennystä luonnonsuojelulain mukaisiin suojelutavoitteisiin, kun on kyse vihreän siirtymän investoinneista. Tarkastuslautakunta toteaa, että lausumatta jättäminen on ristiriidassa liiton tavoitteiden kanssa.

5.3.4 Edunvalvonta ja kuntapalvelut

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio	
Toteutamme proaktiivista, suunnitelmallista ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa edunvalvontaa	Vuoden 2023 eduskuntavaaleihin valmistautuminen ja hallitusohjelmavaikuttaminen yhdessä sidosryhmien kanssa.	Tavoite saavutettu.	●
	Edunvalvonnan tavoitteena toimintavuonna 2023 on muun muassa saada Tunnin junasta ja Saaristomeri-ohjelman jatkosta kirjaukset hallitusohjelmaan.	Tavoite saavutettu ja hallitusohjelmaan saatiin haluttuja kirjauksia.	●
	Julksen talouden kehyksiin ja valtion talousarvioon vaikuttaminen. Vuoden 2024 valtion talousarvioon tavoitellaan rahoitusta E18 Turun kehätien Raision keskustan kohdalle ja paikallisjunaliikenteen käynnistymistä edistävän RaisioNaantali-radnan peruskorjaus- ja sähköistysrahoitusta	Tavoite osittain saavutettu. Rahoitusta ei onnistuttu saamaan. Hallitus päätti kuitenkin edistää E18 Turun kehätien ja Kaarinan läntisen ohitustien suunnittelua kiireellisesti ja esitti näiden alustavaksi ajankohdaksi vuotta 2024. Turku-Uusikaupunki-radnan peruskorjaus on mukana Väyläviraston uudessa vuosien 2025–2032 investointiohjelmassa, mutta Naantali–Raisio-rata on jätetty toistamiseen pois kuljetusten vähentymisen vuoksi.	●
Kuntayhteistyön vahvistaminen säännöllisillä kuntajohtajakokouksilla ja aloittamalla yhteistyö kuntajohtajakokouksen ja kansanedustajaryhmän välillä.	Tavoite saavutettu osittain Kuntajohtajakokous on vakiintunut ja kokoontuu säännöllisesti ajankohtaisten yhteisten kysymysten äärelle, noin kuuden viikon välein. Yhteistyötä kuntajohtajakokouksen ja kansanedustajaryhmän välillä ei kuitenkaan ole aloitettu.	●	
		Tavoite saavutettu	

	<p>Kansanedustajaryhmän toiminnan käynnistäminen ja aktiivisuuden ylläpitäminen vaalien jälkeen. Tavoitteena on järjestää vähintään kerran kuukaudessa edunvalvontatapaamiset maakunnassa ja eduskunnassa.</p> <p>Etelä-Suomen (Varsinais-Suomi, Uusimaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala) yhteisten hallitusohjelmatavoitteiden hyväksyminen ja vaikuttamistyön käynnistäminen. Etelä-Suomen yhteistyön ja edunvalvonnan neuvottelukunnan sitouttaminen puoluerajat ylittävään yhteistyöhön. Kasvu-Suomen (Varsinais-Suomi, Uusimaa, Pirkanmaa, Pohjanmaa) yhteisten tavoitteiden määrittely ja edistäminen.</p> <p>Jatketaan aktiivista yhteistyötä sidosryhmien mm. Turun kauppakamarin, Varsinais-Suomen Yrittäjien, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja korkeakoulujen kanssa. Lisäksi käynnistetään tiivis yhteistyö Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän kanssa.</p> <p>Eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunnan toiminta aiempien vuosien tapaan.</p> <p>Vaikuttajakoulun 6. vuosikurssin loppuunsaattaminen ja 7. vuosikurssin käynnistäminen.</p>	<p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu Vaikuttajakoulu on ollut menestys – se on kopioitu muualle Suomeen</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Teemme nykyaikaista, vuorovaikutteista ja aktiivista viestintää sekä lisäämme maakunnan vetovoimaa</p>	<p>Uudistamme viestintätoimintaa (jäsenten määrä ja roolit, vuosisuunnitelma, tavoitteet, tehtävät)</p> <p>Kehitämme selkeän mallin asiantuntijaviestinnän tueksi. Järjestämme henkilökunnalle viestinnän koulutusta (somen käyttö, selkeä kieli jne).</p> <p>Toteutamme asiakaskyselyn verkkosivujen käytettävyydestä.</p>	<p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoitteet saavutettu osittain Asiantuntijoille toteutettiin vuoden 2023 aikana kysely, jonka perusteella valitaan jatkotoimenpiteet. Työtä jatketaan keväällä 2024.</p> <p>Tavoite saavutettu</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>

<p>Vaalimme varsinaissuomalaisen kulttuurin edelläkävijyyttä</p>	<p>Kulttuurifoorumi järjestetään keväällä ja syksyllä.</p> <p>Aurora-mitali myönnetään tunnustuksena maakunnan hyväksi tieteen, taiteen tai muun kulttuurityön alalla toimineelle henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle</p> <p>Liitto on tukena varsinaissuomalaisten kuntien kulttuuriviranhaltijoiden erilaisissa verkostoissa, työryhmissä ja tapahtumissa.</p> <p>Varsinais-Suomen liitto on edustettuna erilaisissa työryhmissä ja hankkeissa mm. Innotutka-hanke. Kulttuurivaalipaneelin järjestäminen eduskuntavaalien alla.</p> <p>Yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa rakennetaan osana alueverkoston toiminnan kehittämistä. Varsinaista kulttuuria - kehittämistehtävässä työllistetään vuonna 2023 viisi seututaiteilijaa ja järjestetään kolme erityisesti kuntien kulttuuriviranhaltijoille suunnattua koulutuskokonaisuutta.</p> <p>Yhteistyötä tehdään myös Turun AMK:n Taideakatemia kanssa, kun seututaiteilijat pitävät taiteilijaluentoja opiskelijoille. Vuoden 2023 lopussa päättyvän hankkeesta tuotetaan loppuraportti sekä mm. taiteilijan palkkauksen muistilista kuntien kulttuuriviranhaltijoille.</p>	<p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu VARKU-hanke 1.2.2022-31.12.2023 1 htv 175 000 € +kulttuurikeikkoja kuntiin</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p> <p>Tavoite saavutettu</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
<p>Lounaistieto: Edistämme avoimen datan yhteen toimivuutta ja hyödynnettävyyttä</p>	<p>Kehitämme avoimen datan toimintaa ja siirrämme resursseja dataportaalin ylläpidosta datatuotteiden ylläpitoon ja avoimen datan palvelujen tarjoamiseen.</p> <p>Kehitämme prosesseja Open Street Map -aineiston sisällön ja laadun parantamiseen.</p>	<p>Tavoite saavutettu Lounaistiedon strategia päivitettiin 2023. Lounaistieto tukee kuntia datan avaamisessa. Location Innovation Hub (LIH) käynnistyi. Suomen yksi neljästä eurooppalaisesta innovaatiohubista Lounaistieto toimii- aluetoimistona Turussa.</p> <p>Toteutunut osittain Open Street Map -aineiston systemaattisemmasta kehittämisestä keskusteltiin</p>	<p>●</p> <p>●</p>

		Suomen ympäristökeskuksen kanssa, mutta konkreettinen yhteistyö ei vielä käynnistynyt	
	Valmistelemme hankehakemuksen virkistysdatan yhteentoimivuuden ja laadun parantamiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa.	Tavoite saavutettu	●
	Jatkamme HAME-tietomallin ylläpitoa, ja valmistaudumme Rakennutun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönoton edellyttämiin muutoksiin maakuntakaavoituksessa.	Tavoite saavutettu	●
Lounaistieto: Kehitämme tietopalveluiden markkinointia ja avoimen tiedon yhteistyötä	Selkeytämme Avoimen tiedon verkoston ja kehittämisryhmän roolia, ja kehitämme kehittämisryhmän toimintaa houkuttelevammaksi.	Tavoite saavutettu Kaikki verkostotoiminta on siirretty Avoimen tiedon verkoston brändin alle.	●
	Kehitämme yhteistyötä ja hanketoimintaa esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulun ja Varhan kanssa.	Toteutunut osittain Sekä Varhan, että Ammattikorkeakoulun kanssa keskustelut yhteistyömahdollisuuksien kehittämisestä on käyty, mutta yhteistyötä ei vielä aloitettu.	●
	Toimimme aktiivisesti kuntien paikkatietoverkostossa ja markkinoimme sen kautta kunnille Lounaistiedon palveluja.	Tavoite saavutettu	●
	Järjestämme Aluetietofoorumia ja muita tapahtumia, jotka lisäävät tietoa paikkatiedon ja avoimen datan mahdollisuuksista alueella sekä kasvattaa Lounaistiedon tunnettua sidosryhmien keskuudessa.	Tavoite saavutettu	●
	Seuraamme viestintäkanavien vaikuttavuutta systemaattisesti ja hyödynnämme seurantatietoa toiminnan kehittämisessä.	Toteutettu osittain Verkkosivujen, somekanavien ja tietopalvelujen käyttäjämääriä seurattiin, mutta tätä tietoa ei koettu riittäväksi toiminnan kehittämiseksi. Jatkossa pyrimme miettimään viestinnän vaikuttavuutta pelkän numeerisen mittaroinnin rinnalla.	●

Yhteenvedon voidaan todeta, että valtaosan edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualueen työajasta vei hallitusohjelmaan vaikuttaminen sekä siihen liittyvä valmistelutyö erilaisten sidosryhmien välisiin tapahtumiin (agendat, ajankohdat, viestintä ym.) Vaikka hallitusohjelmaan ei saatu sisällytettyä varsinaisesti vielä

lukkoon lyötyjä rahoituksia Varsinais-Suomen alueelle kaavailtuihin hankkeisiin, niin vaikuttamistyö oli kuitenkin monipuolista ja sen tulokset näkyvät varmasti pitkällä aikavälillä Varsinais-Suomessa.

Vuoden 2024 valtion talousarvioon tavoiteltua rahoitusta E18 Turun kehätienhankkeeseen ei onnistuttu toistaiseksi saamaan. Jonkinasteista vaikuttavuutta asialle kuitenkin saatiin, koska Saaristomeri-ohjelma sisällytettiin hallituksen kirjauksiin, kuten myös kirjaus Varsinais-Suomen alueen merkittävydestä.

Lounaistiedon strategia päivitettiin 2023. Strategia vahvistaa aktiivista osallistumista datan yhteen toimivuutta edistäviin kansallisiin prosesseihin, kuten rakennetun ympäristön digitalisaation edistämiseen.

Vastuualueen kulunut kausi on siinäkin mielessä ollut poikkeuksellinen, että vastuualuejohtaja on vaihtunut kesken toimintakauden. Malla Rannikko-Laine on aloittanut tehtävässä ensin viransijaisena 1.9.2023 ja virkaa toimittavana 1.11.2023.

Edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualue on hyvin laaja ja tulevaisuudessa olisikin hyvä rajata ja jäsentää sen toimintaa, valita kärkiteemoja ja toisaalta tasapainottaa työkuormaa siirtämällä jotakin alueita muille vastuualueille. Samalla olisi hyvä asettaa tavoitteita nykyistä konkreettisemmalle tasolle ja myös helpommin mitattaviksi.

Tarkastuslautakunta voikin yhteenvetona todeta, että edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualueen vaikuttamistyö on ollut koko toimintakauden aktiivista ja monipuolista.

6. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta sekä arvio epävarmuustekijöistä

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt vuonna 2015 Varsinais-Suomen liiton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jossa on määritelty riskienhallinnan sisäisen ja ulkoisen valvonnan kokonaisuus, toiminnan tavoitteet sekä vastuutahot. Maakuntahallitus on hyväksynyt sisäinen valvonta ja riskienhallinta -asiakirjan ja valtuutti maakuntajohtajan päättämään siihen jatkossa tarvittavat päivitykset ja täydennykset. Lisäksi maakuntahallitus edellytti, että se saa tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan päivityksiä ja seurantaan koskevat asiakohdat. Liiton hallintosääntöön sisältyvät määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet ovat jo yhdeksän vuotta vanhat. Tarkastuslautakunta suosittelee, että ohjeet tulee päivittää pikaisella aikataululla, koska liiton toimintaympäristö on muuttunut.

7. Arviointikertomuksen yhteenveto

Vuoden 2023 raportoinnissa tavoitteet ja toteumat niin 1) yhteiset toiminnot ja hallinto, 2) aluekehittäminen, 3) maankäyttö ja ympäristö kuin 4) edunvalvonta ja kuntapalvelut ovat raportoineet toiveemme mukaan jäsenllymmiin ja visuaalisemmin toiminnan tavoitteiden toteutumisesta. Nyt ovat käytössä mm. liikennevalot ja asian ymmärtäminen ja luettavuus on nyt parantunut huomattavasti. Tarkastuslautakunta toivoo vastaavaa selkeää raportointia ja visuaalisuutta myös toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuman puolivuosisikatsaukseen syksyllä 2024.

Tarkastuslautakunta katsoo tarpeelliseksi, että maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi tuotavien toiminnallisten tavoitteiden tulisi jatkossa olla selkeämmin muotoiltuja tavoitteita. Tavoitteiden muotoiluun tulisi panostaa enemmän. Tavoitteiden mittaamiseen tulisi myös määrittää keinoja, jotta voidaan todentaa, millä tavalla tavoite on saavutettu. Tarkastuslautakunta odottaa vuoden 2024 toimintakertomuksessa olevan selkeämmin ilmaistu, miten tavoitteisiin pääsyä on todennettu ja mitattu.

Tarkastuslautakunta on toiminut kuluneen vuoden 2023 aikana Kuntalain 121 §:n ja hyväksymänsä tarkastussuunnitelman mukaisesti ja koonnut arviointikertomuksen käytettävissään olevista dokumenteista. Tarkastuslautakunta toteaa, että maakuntavaltuuston vuoden 2023 talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet varsin hyvin.

Tarkastuslautakunta kiittää Varsinais-Suomen liiton henkilökuntaa hyvästä valmistelusta sekä sitoutuneesta ja ammattitaitoisesta työstä. Tarkastuslautakunta kiittää myös toimielimissä olevia, luottamushenkilöitä ja sidosryhmien edustajia Varsinais-Suomen asukkaiden ja elinkeinoelämän parhaaksi tehdystä työstä.

Turussa 15.5.2024

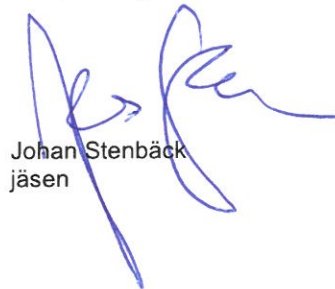
Perttu Laaksonen
puheenjohtaja

Sari Murto
varapuheenjohtaja

Terhi Hollsten
jäsen

Johan Stenbäck
jäsen

Varsinais-Suomen liitto
PL 273, 20101 Turku
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
www.varsinais-suomi.fi